

सारांश वृत्त

पेपरफुटीच्या आरोपींवर कठोर कारवाई कधी? विद्यार्थ्यांना संरक्षण अन् आर्थिक भरपाई द्या; सुजात आंबेडकरांची मागणी

■ पुणे : प्रतिनिधी
सध्याच्या राजकारणात युवकांचे प्रश्न आणि त्यांचे भविष्य धोक्यात आहे. दिल्लीच्या आंदोलनात नागरिकांना व विद्यार्थ्यांना वेठीस धरले जात आहे. दिल्लीतील अंतर्गत बस सेवा बंद केलेले आहे. ३६ मेट्रो स्टेशन बंद केलेले असून २ रेल्वे स्टेशन आणि दिल्ली शहरामध्ये नेटवर्क बंद केला आहे. हे सर्व विद्यार्थी व नागरिक यांच्याविरोधात केलं जात असून, विद्यार्थ्यांना घाबरून दिल्ली बंद केली आहे. असे मत, वंचित बहुजन आघाडीचे नेते सुजात आंबेडकर यांनी व्यक्त केले.
पुण्यातील गंज पेठ येथील क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले सभागृहात पार पडलेल्या पत्रकार परिषदेत ते बोलत होते. तसेच आंदोलक विद्यार्थ्यांच्या पाठीशी वंचित बहुजन आघाडी पूर्ण ताकदीने उभी राहणार असून, कायदेशीर मद्दत देण्याची तयारी देखील त्यांनी दर्शविली. आगामी कालावधीत सर्वसामान्य व वंचित घटकांच्या हक्कासाठी युवा आघाडी अधिक आक्रमकपणे लढा देईल, असा विश्वासही त्यांनी यावेळी व्यक्त केला. स्पर्धा परीक्षा आणि पेपर फुटीच्या घटनांमुळे ग्रामीण भागातील तसेच मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांचे होणारे नुकसान अत्यंत गंभीर आहे. स्पर्धा परीक्षेच्या विद्यार्थ्यांच्या आंदोलनाला आमचा पाठिंबा आहे.

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र नवी दिल्ली । वृत्तसंस्था मुख्य निवडणूक आयुक्त ज्ञानेश कुमार यांच्या राजीनाम्याच्या मागणीवरून दिल्लीतील आंदोलन चिघळले असून, कॉकरोच जनता पार्टीने (सीजेपी) केंद्र सरकारवर जोरदार हल्लाबोल केला आहे. गेल्या ७२ तासांतील घटनांची तुलना १९७९ च्या आणीबाणीशी करत सरकार नागरिकांविरुद्धच युद्ध पुकारत असल्याचा आरोप पक्षाच्या नेत्यांनी केला. हे राजकीय आरोप असून, त्यांची स्वतंत्र पडताळणी आवश्यक आहे.

अभिजित दीपके आणि सहकारी सौरव दास व आशुतोष रांका यांना दिल्लीमध्ये दाखल होताच विमानात ताब्यात घेण्यात आल्याचे वृत्त आहे. रविवारी न्यायालयाने काही अटींसह त्यांची सुटका केली. त्यानंतर पत्रकार परिषदेत रांका यांनी निवडणूक आयोगाच्या भूमिकेवर प्रश्न उपस्थित करत ज्ञानेश कुमार भाजपला निवडणुकात मदत करत असल्याचा आरोप केला. या आरोपांना पुष्टी देणारा स्वतंत्र पुरावा वृत्तात दिलेला नाही. रविवारी आंदोलन सलग दुसऱ्या दिवशी

सुरू राहिले. जंतरमंतरकडे कूच करण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या आंदोलकांसह विविध विद्यार्थी संघटनांच्या सदस्यांना पोलिसांनी ताब्यात घेतले. शेकडो आंदोलकांना ताब्यात घेतल्याचा दावा करण्यात आला. नवी दिल्लीचे डीसीपी सचिन शर्मा यांनी परिस्थिती नियंत्रणात असल्याचे सांगितले. शांततेने एकत्र जमणाऱ्या लोकांना लोकांच्या ताब्यात घेऊ नये, असे निर्देश सर्वोच्च न्यायालयाने दिल्याचे वृत्तात नमूद आहे. कायदा-सुव्यवस्था राखतानाच

दिल्ली मेट्रो सुरळीत चालावी आणि इंटरनेट सेवेत व्यत्यय येऊ नये, याची खात्री करण्यासाठी सांगण्यात आले. न्यायमूर्ती जॉयमाल्य बागची आणि न्यायमूर्ती व्ही. मोहन यांच्या खंडपीठासमोर सुनावणी झाली. लोकांशी त आंदोलनाचा अधिकार आणि सार्वजनिक सुव्यवस्था यांचा समतोल राखणे आवश्यक आहे, पोलिसांची कारवाई कायदेशीर आहे का, तसेच आंदोलकांच्या अधिकारांचे संरक्षण होते आहे का, याची निष्पक्ष तपासणी होणे गरजेचे आहे.

तुळजाभवानीच्या दर्शनासाठी भाविकांची गर्दी; नऊ दिवस धार्मिक कार्यक्रमांची रेलचेल

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र मुंबई । वृत्तसंस्था महाराष्ट्राची श्री तुळजाभवानी मातेच्या शारदीय नवरात्रोत्सवाला रविवारी दुपारी १२ वाजता विधिवत घटस्थापनेने प्रारंभ झाला. 'आई राजा उदो उदो, सदानंदीचा उदो उदो' या जयघोषाने तुळजापूर नगरी भक्तिमय झाली असून, महाराष्ट्रासह कर्नाटक आणि आंध्र प्रदेशातून भाविक दर्शनासाठी दाखल होत आहेत.

नवरात्रोत्सवापूर्वी मातेची पारंपरिक मंचकी निद्रा सुरू होती. आश्विन शुद्ध प्रतिपदेच्या पहाटे ही निद्रा संपल्यानंतर मातेची मुख्य मूर्ती पुन्हा सिंहासनावर विराजमान करण्याची धार्मिक प्रक्रिया पार पडली. त्यानंतर पंचामृत अभिषेक, नित्योपचार पूजा, वस्त्रालंकार, नैवेद्य आणि धूपारती असे धार्मिक विधी करण्यात आले. दुपारी १२ वाजता सिंहगाभा-याजवळ घटस्थापना करण्यात आली. या सोहळ्यात भोपे-पुजारी

यांच्यासह जिल्हाधिकारी डॉ. कीर्ती किरण पुजार आणि त्यांच्या पत्नी सहभागी झाले. नवरात्रोत्सवाच्या पार्श्वभूमीवर दर्शन व्यवस्थेचे नियोजन करण्यात आले आहे. घाटशीळ रस्त्यावरील तात्पुरत्या दर्शन मंडपाची तयारी पूर्ण झाली असून, भाविकांना बीडकर पायरीमागे मंडपात प्रवेश दिला जाणार आहे. भवानी ज्योत घेऊन जाण्यासाठीही भाविकांची लगबग सुरू आहे.

नवरात्रोत्सवात दररोज मातेची पूजा-अर्चा आणि सायंकाळी छविना मिरवणूक काढण्यात येणार आहे. मातेच्या विविध रूपांतील अलंकार महापूजा भाविकांना पाहता येतील. तसेच, मंदिर परिसरात अखंड वेदपठणासाठी स्थानिक आमंत्रित करण्यात येणार आहे. धार्मिक परंपरा, श्रद्धा आणि भाविकांचा उत्साह यामुळे पुढील नऊ दिवस तुळजापूर नगरी भक्तिरसात न्हाऊन निघणार आहे.

पुणे विभागात १.२९ कोटींचे ७४.६१ टन संशयित खाद्यतेल जप्त

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र सणासुदीच्या काळात नागरिकांना सुरक्षित आणि दर्जेदार खाद्यतेल उपलब्ध व्हावे, यासाठी अन्न व औषध प्रशासनाने (एफडीए) पुणे विभागात धडक मोहीम राबविली आहे. शुक्रवारी (दि.९) करण्यात आलेल्या कारवाईत पुणे, सांगली, सोलापूर, सातारा आणि कोल्हापूर या पाच जिल्ह्यांतील २५ खाद्यतेल उत्पादक व विक्रेत्या आस्थापनांवर छापे टाकण्यात आले. त्यात सुमारे १ कोटी २८ लाख ७३ हजार रुपयांचे ७४ हजार ६१२ किलो खाद्यतेल जप्त करण्यात आले आहे.

खाद्यतेलाचा दर्जा, उत्पादन प्रक्रिया, साठवणूक आणि पॅकिंगमधील नियमांचे पालन होत आहे की नाही, याची तपासणी प्रशासनाकडून करण्यात आली. अनेक ठिकाणी तेलाचा दर्जा संशयास्पद असल्याचे, तसेच उत्पादन आणि विक्रीसंबंधी नियमांचे उल्लंघन होत असल्याचे आढळले. जप्त केलेल्या खाद्यतेलाचे नमुने तपासणीसाठी प्रयोगशाळेत पाठविण्यात आले आहेत. त्यांचे अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर पुढील कायदेशीर कारवाई करण्यात येणार आहे. अनेक आस्थापनांमध्ये

खाद्यतेलाचा दर्जा संशयास्पद असण्याबरोबरच अंतर्गत प्रयोगशाळा कार्यरत नसणे, रसायनशास्त्रज्ञांची अनुपस्थिती, पुनर्वापर केलेल्या डब्यात तेल भरणे, खरेदी-विक्री व उत्पादनाच्या नोंदी नसणे, तसेच पॅकिंगवरील माहितीमध्ये त्रुटी असल्याचे आढळले. पुणे जिल्ह्यातील आठ आस्थापनांवर कारवाई करून ३४,४८१ किलो तेल जप्त करण्यात आले. त्याची किंमत सुमारे ५८.९० लाख रुपये आहे. सांगलीतील चार आस्थापनांमधून २,५३६ किलो, सोलापूरमधून ३३,४९० किलो, सातारातून ५,९४८ किलो, तर कोल्हापूर जिल्ह्यातून १८,१५६ किलो खाद्यतेल जप्त करण्यात आले. खाद्यपदार्थांच्या दर्जाबाबत किंवा भेसळीबाबत तक्रार करायची असल्यास नागरिकांनी १८००२२२३६५ या टोल-फ्री क्रमांकावर किंवा एफडीएच्या तक्रार पोर्टलवर संपर्क साधण्याचे आवाहन अन्न व औषध प्रशासनाने केले आहे. सोलापूर जिल्ह्यातील अक्कलकोट येथील जे. डी. राठोड ऑईल मर्चंट, अक्कलकोट या आस्थापनेतून ७,६८० किलो सोयाबीन व राइसब्रान तेल जप्त करण्यात आले. या तेलाची किंमत सुमारे १४.५५ लाख रुपये आहे.

शांततापूर्ण आंदोलन, मुक्त संचार आणि अखंड इंटरनेटबाबत न्यायालयाच्या भूमिकेनंतरही पोलिसांच्या कारवाईवरून वाद; लोकशाहीत न्यायालयीन निर्देशांचे पालन होणार का?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र नवी दिल्ली । वृत्तसंस्था मुख्य निवडणूक आयोगांच्या (CEC) विरोधात आंदोलन करणाऱ्या नागरिकांच्या हक्कांवरून देशाच्या राजधानीत पुन्हा एकदा गंभीर प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. शांततापूर्ण आणि निःशस्त्र निर्दर्शकांना बेकायदेशीरपणे ताब्यात घेऊ नये, दिल्लीतील मेट्रो व रेल्वे सेवा सामान्य ठेवाव्यात, नागरिकांच्या मुक्त हालचालींना अडथळा आणू नये आणि इंटरनेट सेवा अखंड सुरू ठेवावी, अशा

मुद्द्यांवर सर्वोच्च न्यायालयाने निर्देश दिल्याचे सांगितले जात आहे. मात्र, त्यानंतरही आंदोलनकर्त्यांवरील पोलिसी कारवाईच्या वृत्तांमुळे न्यायालयीन निर्देशांची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी होत आहे का, असा प्रश्न निर्माण झाला आहे. निवडणूक प्रक्रियेबाबत प्रश्न विचारणे, निषेध नोंदवणे आणि सत्ताधऱ्यांकडून उत्तरांची मागणी करणे हा लोकशाहीचा अविभाज्य भाग आहे. आंदोलन शांततापूर्ण असेल, तर कायदा-सुव्यवस्था

राखण्याच्या नावाखाली आंदोलकांचे मूलभूत अधिकार मर्यादित करण्याचा अधिकार प्रशासनाला आपोआप मिळत नाही. सार्वजनिक सुव्यवस्था राखणे ही पोलिसांची जबाबदारी आहे; मात्र त्यासाठीची कारवाई कायदेशीर, आवश्यक आणि प्रमाणबद्ध असणेही तितकेच महत्त्वाचे आहे. न्यायालयाचे निर्देश आणि प्रत्यक्ष परिस्थितीतील अंतर? सर्वोच्च न्यायालयाने शांततापूर्ण आंदोलनकर्त्यांच्या ताब्यात घेण्याच्या प्रक्रियेबाबत,

वाहतूक सेवांच्या सुरळीत संचालनाबाबत आणि नागरिकांच्या मुक्त संचाराबाबत भूमिका स्पष्ट केली असेल, तर संबंधित यंत्रणांनी तिचे काटेकोर पालन करणे अपेक्षित आहे. न्यायालयीन निर्देश केवळ कागदावर राहिले आणि रस्त्यावर वेगळीच परिस्थिती दिसली, तर त्यातून कायद्याच्या राज्याविषयी अविश्वास निर्माण होऊ शकतो. आंदोलनकर्त्यांवर बळाचा वापर झाला असल्यास त्याची कारणे, कायदेशीर आधार आणि परिस्थिती यांची निष्पक्ष चौकशी होणे आवश्यक

आहे. कोणाला ताब्यात घेतले, किती काळ ठेवले, त्यांना कायदेशीर मदत मिळाली का आणि कारवाईदरम्यान नियमांचे पालन झाले का, या प्रश्नांची उत्तरे प्रशासनाने द्यायला हवीत. पोलिसांच्या वर्तनाबाबतचे आरोप आणि त्यांची सत्यता यांची पडताळणीही तितकीच गरजेची आहे. मोदी सरकारच्या भूमिकेवर प्रश्न दिल्लीतील कायदा-सुव्यवस्था आणि पोलिसांच्या कारभाराच्या संदर्भात केंद्र सरकारची राजकीय व प्रशासकीय जबाबदारी चर्चे

त येणे स्वाभाविक आहे. आंदोलनकर्त्यांवरील कारवाई केंद्र सरकारच्या पाठबळावरच झाली, असा निष्कर्ष ठोस पुराव्यांशिवाय काढता येणार नाही. मात्र, सरकारने या घटनांबाबत पारदर्शक भूमिका मांडावी आणि न्यायालयीन निर्देशांचे पालन सुनिश्चित करावे, ही अपेक्षा रास्त आहे. लोकशाहीत सरकारची ताकद विरोधकांचा आवाज दडपण्यात नसते; तर टीका सहन करून प्रश्नांची उत्तरे देण्यात असते. निवडणूक प्रक्रियेबाबत उपस्थित

होणाऱ्या शंकांना उत्तर देण्याऐवजी आंदोलनकर्त्यांना रोखण्याची वेळ येत असेल, तर सरकारच्या लोकशाहीविषयक बांधिलकीवर प्रश्न उपस्थित होणारच. सर्वोच्च न्यायालयाचे निर्देश असोत किंवा संविधानाने दिलेले नागरिकांचे अधिकारत्यांची कसोटी प्रत्यक्ष कृतीतच लागते. शांततापूर्ण आंदोलनकर्त्यांवरील कारवाईबाबत सत्य समोर येणार का आणि जबाबदार यंत्रणांकडून उत्तरदायित्व निश्चित होणार का, हा आता महत्त्वाचा प्रश्न आहे.

न्यूजक्लिकला न्याय मिळणार की माध्यमस्वातंत्र्य पुन्हा न्यायालयीन विलंबाच्या कचाट्यात?

ईडीचे सर्वोच्च न्यायालयात आव्हान; पत्रकारितेचे स्वातंत्र्य, तपास यंत्रणांचे अधिकार आणि न्यायाच्या प्रतीक्षेचा प्रश्न ऐरणीवर

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र नवी दिल्ली । वृत्तसंस्था स्वतंत्र पत्रकारिता टिकणार की तपास यंत्रणांच्या कारवाईत आणि प्रदीर्घ न्यायालयीन प्रक्रियेत तिचा आवाज दबला जाणार, हा प्रश्न न्यूजक्लिक आणि त्याचे संस्थापक-संपादक प्रवीर पुरकायस्थ यांच्या प्रकरणामुळे पुन्हा चर्चेत आला आहे. परदेशी निधीतील कथित अनियमिततेप्रकरणी दाखल एफआयआर रद्द करण्याच्या दिल्ली उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाला अंमलबजावणी संचालनालयाने (ED) सर्वोच्च न्यायालयात आव्हान दिले आहे. त्यामुळे न्यूजक्लिकला मिळालेला दिलासा कायम राहणार की या प्रकरणाला

पुन्हा कायदेशीर लढाईला सामोरे जावे लागणार, याकडे देशाचे लक्ष लागले आहे. दिल्ली उच्च न्यायालयाने संबंधित एफआयआर रद्द करण्याचा निर्णय दिल्यानंतर या प्रकरणाला नवे वळण मिळाले. मात्र, ईडीने सर्वोच्च न्यायालयात आव्हान दिल्यामुळे कायदेशीर संघर्ष पुन्हा एका महत्त्वाच्या टप्प्यावर पोहोचला आहे. सर्वोच्च न्यायालय या आव्हानावर काय निर्णय घेते, कोणते कायदेशीर मुद्दे विचारात घेते आणि पुढील सुनावण्यांना किती वेळ लागतो, यावर या प्रकरणाची दिशा ठरणार आहे. न्याय मिळणे महत्त्वाचे; पण तो वेळेत मिळणेही तितकेच आवश्यक!

भारतीय न्यायव्यवस्थेत न्यायालयीन प्रक्रिया ही व्यक्तीचे अधिकार आणि कायद्याचे राज्य सुरक्षित ठेवण्यासाठी आहे. मात्र, एखाद्या व्यक्तीला किंवा संस्थेला आपल्या बाजूने न्याय मिळवण्यासाठी वर्षानुवर्षे न्यायालयीन लढाई लढावी लागली, तर त्या प्रक्रियेची किंमत कोण मोजणार? आर्थिक संसाधने, कामकाजातील अडथळे, सार्वजनिक प्रतिमेवर होणारा परिणाम आणि सततच्या कायदेशीर अनिश्चिततेचा भार संबंधितांना सहन करावा लागतो. न्यूजक्लिक प्रकरणातही हाच प्रश्न उपस्थित होतो. उच्च न्यायालयाने दिलेला दिलासा अंतिम ठरणार की सर्वो

च्च न्यायालयात नव्याने कायदेशीर संघर्ष सुरू राहणार? या प्रश्नाचे उत्तर न्यायालयीन प्रक्रियेतूनच मिळेल. मात्र, न्यायालयीन विलंबामुळे एखाद्या माध्यमसंस्थेच्या कामकाजावर किंवा पत्रकारांच्या स्वातंत्र्यावर प्रतिकूल परिणाम होत असेल, तर त्याकडे दुर्लक्ष करता येणार नाही. तपास यंत्रणांचे अधिकार की पत्रकारितेवरील दबाव? परदेशी निधीच्या व्यवहारांमध्ये अनियमितता असल्याचा संशय असेल, तर त्याची कायद्यानुसार चौकशी करण्याचा अधिकार संबंधित यंत्रणांना आहे. पत्रकारिता किंवा माध्यमसंस्था असल्यामुळे कोणालाही कायद्यापासून

विशेष संरक्षण मिळू शकत नाही. परंतु तपास करताना कायदेशीर प्रक्रियेत पालन, पुराव्यांची विश्वासाहता आणि व्यक्तींच्या घटनात्मक अधिकारांचा आदर राखणेही तितकेच आवश्यक आहे. दुसरीकडे, सरकार किंवा तपास यंत्रणांवर टीका करणाऱ्या माध्यमसंस्थांविरुद्ध होणाऱ्या कारवायांमुळे माध्यमस्वातंत्र्याबाबत शंका निर्माण होत असतील, तर त्यांचे निरसन करणे ही लोकशाहीतील सत्ताधऱ्यांची जबाबदारी आहे. या प्रकरणात कोणताही राजकीय हेतू होता, असा निष्कर्ष पुराव्यांशिवाय काढता येणार नाही. मात्र, तपास यंत्रणांच्या अधिकारांचा वापर निष्पक्ष आणि

पारदर्शक पद्धतीने होत आहे का, हा प्रश्न विचारणे गैर नाही. न्यायालयीन विलंबाचा फायदा कोणाला? न्यायालयीन प्रक्रियेतील प्रत्येक अपील हा कायदेशीर अधिकार आहे. त्यामुळे ईडीने सर्वोच्च न्यायालयात धाव घेतली म्हणून तिची भूमिका चुकीची ठरवता येणार नाही. त्याचप्रमाणे, एफआयआर रद्द झाली म्हणून सर्व आरोप अंतिमतः खोटे ठरले, असेही म्हणता येणार नाही. या बाबींचा निर्णय कायदा आणि उपलब्ध पुराव्यांच्या आधारेच झाला पाहिजे. मात्र, न्याय मिळण्यास विलंब होणे ही स्वतःमध्ये गंभीर समस्या

आहे. माध्यमस्वातंत्र्याचे संरक्षण केवळ संविधानातील तरतुदींनी होत नाही; तर निष्पक्ष तपास, न्यायालयीन स्वायत्तता आणि वेळेत होणाऱ्या सुनावण्यांनीही ते बळकट होते. न्यूजक्लिकला न्याय मिळणार की न्यायाच्या प्रतीक्षेत माध्यमस्वातंत्र्याची आणखी कसोटी लागणार? या प्रश्नाचे उत्तर सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयातून स्पष्ट होईल. पण लोकशाहीसाठी महत्त्वाचा मुद्दा केवळ एका संस्थेचा निकाल नाही. कायद्याचा वापर न्यायासाठी होतो की प्रक्रिया स्वतःच शिक्षा ठरते, याची खात्री होणे आवश्यक आहे. कारण न्याय उधिरा मिळाला, तर त्या काळात झालेली हानी भरून काढणे नेहमीच शक्य नसते.

संपादकीय

विज्ञानाची देशसेवा आणि आत्मविश्वासाची भरारी

आपल्या भारतभूमीत राष्ट्रभक्ती, समर्पण आणि कर्तव्यनिष्ठा ही कोणत्याही राजकीय घोषणांवर किंवा राजकीय श्रेयावर अवलंबून नसते, तर ती प्रत्येक भारतीय नागरिकाच्या नसानसात भिणलेली असते. जेव्हा एखादा वैज्ञानिक, शिक्षक, संशोधक किंवा नागरिक स्वतःचे संपूर्ण आयुष्य समाजाच्या आणि देशाच्या सुरक्षेसाठी अर्पण करतो, तेव्हा तोच खऱ्या अर्थाने 'भारत माता की जय' हा नारा कृतीतून साकार करत असतो. डॉ. शैला दिनकर आपटे यांचे संशोधन हे याच स्वदेशी निष्ठेचे आणि राष्ट्रप्रेमाचे एक ज्वलंत उदाहरण आहे.

गुन्हेगारीचा शोध घेताना किंवा न्यायालयात सत्य सिद्ध करताना आज तंत्रज्ञान अत्यंत महत्त्वाचे ठरत आहे. कृत्रिम बुद्धिमत्ता (अख) आणि डिजिटल युगात जिथे बनावट आवाज (शशषिरंजश/तेललश उश्रेपळपस) तयार करून गुन्हेगार आणि समाजकंटक दिशाभूल करू शकतात, तिथे डॉ. आपटे यांनी विकसित केलेले 'व्हॉईस फॉरेन्सिक' तंत्रज्ञान अत्यंत महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावत आहे.

स्वदेशी संशोधन आणि विज्ञानाची ताकद कोणत्याही राजकीय पाठिंब्याची किंवा श्रेयाची वाट न पाहता, डॉ. शैला आपटे यांनी वयाच्या ६३ व्या वर्षी 'अनुभूती सोल्युशन्स'ची स्थापना केली आणि आज वयाच्या ७२ व्या वर्षीही त्या अविरत संशोधनात मग्न आहेत. त्यांनी विकसित केलेल्या १०० हून अधिक प्रणाली आणि पेटंट मिळालेली उत्पादने आज महाराष्ट्राची सायबर यंत्रणा आणि देशातील न्यायवैज्ञानिक विद्यापीठांमध्ये (क्रेअंशपीळल डलळशपलश णपळ्ळीशओीळ्ळ) प्रत्यक्ष वापरली जात आहेत. ५०० हून अधिक गुन्हेगारी प्रकरणांच्या तपासात त्यांनी दिलेले योगदान हे केवळ एक तांत्रिक यश नसून, देशातील कायदा व सुव्यवस्था बळकट करण्यासाठी दिलेली मोठी राष्ट्रसेवा आहे.

ऑडिओ ऑथेंटिकेशन: ध्वनीफितीमधील छेडछाड आणि फेरफार ओळखणे.

स्पीकर व्हेरिफिकेशन व डायरायझेशन: संशयितांच्या आवाजाची पडताळणी करणे आणि एकाच वेळी बोलणाऱ्या अनेक व्यक्तींचे आवाज वेगळे करणे.

नॉइज कॅन्सलेशन व इमोशन डिटेक्शन: पार्श्वभूमीतील गोंगाट दूर करून संभाषण स्पष्ट करणे आणि आवाजातील चढ-उतारांचा वैज्ञानिक अभ्यास करणे.

कर्तव्यनिष्ठा हीच खरी राष्ट्रभक्ती देशाचे रक्षण केवळ सीमेवरच होते असे नाही, तर प्रयोगशाळांमध्ये, तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात आणि न्यायाची बाजू भक्कम करणाऱ्या प्रत्येक प्रयत्नात राष्ट्रभक्ती दडलेली असते. डॉ. आपटे यांनी ११ पीएच.डी. संशोधकांना मार्गदर्शन केले, ८० हून अधिक शोधनिबंध लिहिले आणि इलेक्ट्रॉनिक्स विषयावर पुस्तके लिहून ज्ञानाचा वारसा समृद्ध केला.

त्यांच्या या यशाचे श्रेय कोणत्याही राजकीय पक्षाला किंवा नेत्याला जात नाही; तर ते त्यांच्या अथक परिश्रमाला, बुद्धिमतेला आणि भारतमातेच्या सेवेसाठी असलेल्या वैयक्तिक निष्ठेला जाते. तंत्रज्ञानाचा वापर करून गुन्हेगरांचे पितळ उघडे पाडणे आणि निष्पापांना न्याय मिळवून देणे ही विज्ञानाची खरी देशसेवा आहे.

डॉ. शैला दिनकर आपटे यांचे कार्य हे सिद्ध करते की, जेव्हा भारतीय प्रतिभा देशहितासाठी उभी राहते, तेव्हा देशाला स्वावलंबी होण्यापासून कोणीही रोखू शकत नाही. अशा राष्ट्रप्रेमी आणि समर्पित संशोधकांना आपला सलाम!

भारत माता की जय!

रशियात अन्वी हिंगेची सुवर्णभरारी; आशियाई शालेय बुद्धिबळ स्पर्धेत सुवर्ण आणि रौप्यपदक!

ब्लिट्झमध्ये नऊपैकी आठ गुणांसह अव्वल; स्टॅंडर्ड प्रकारातही रौप्यपदकाची कमाई, आंतरराष्ट्रीय पदकांची संख्या पंधरावर

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
पिंपरी-चिंचवड : प्रतिनिधी
भारताची युवा बुद्धिबळपटू आणि वुमन कॅन्डिडेट मास्टर किताबधारक अन्वी दिपक हिने हिने रशियातील तुला येथे झालेल्या विसाव्या आशियाई शालेय बुद्धिबळ अर्जिव्यपद स्पर्धेत शानदार कामगिरी केली. १ ते ११ ऑक्टोबरदरम्यान झालेल्या या स्पर्धेत अन्वीने मुलींच्या नऊ वर्षांखालील गटात ब्लिट्झ प्रकारात सुवर्ण, तर स्टॅंडर्ड प्रकारात रौप्यपदक पटकावले. या दुहेरी यशामुळे तिच्या आंतरराष्ट्रीय पदकांची संख्या आता पंधरावर पोहोचली आहे.

अन्वी चिंचवड येथील एलप्रो इंटरनॅशनल स्कूलमध्ये चौथ्या इयत्तेत शिकत आहे. कमी वयात आंतरराष्ट्रीय स्तरावर उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या अन्वीला ब्रॅडमास्टर प्रवीण ठिपसे, आंतरराष्ट्रीय मास्टर निखिल दीक्षित आणि मानसिक प्रशिक्षण मार्गदर्शक ऋतू बळ्यान चौधरी यांचे मार्गदर्शन लाभत आहे.

ब्लिट्झमध्ये आठ विजय; सुवर्णपदकावर मोहोर
ब्लिट्झ प्रकारातील नऊ फेऱ्यांमध्ये अन्वीने आठ गुण मिळवत अव्वल स्थान पटकावले. आठ विजय आणि एका पराभवाची नोंद करत तिने तुर्कमेनिस्तानच्या बागुल जुमायेवा हिला अर्ध्या गुणाने मागे टाकले. जुमायेवाला साडेसात गुणांसह रौप्यपदक मिळाले, तर रशियाच्या लेयला इसायेवाने सहा गुणांसह कांस्यपदक जिंकले.

अन्वीने कझाकस्तानच्या अमालिया येद्रेसहेवा, रशियाच्या मिया

कुदयाशोवा आणि लेयला इसायेवा यांच्यासारख्या प्रतिस्पर्ध्यांवर मात केली. जुमायेवाविरुद्ध पाचव्या फेरीत झालेल्या पराभवानंतरही तिने खचून न जाता सलग चार विजय मिळवले आणि सुवर्णपदक निश्चित केले. दबावाच्या परिस्थितीत एकाग्रता राखत केलेले हे पुनरागमन तिच्या कामगिरीचे वैशिष्ट्य ठरले.

या प्रकारात अन्वीने १.८३२ चे कामगिरी मानांकन नोंदवले. तिच्या फिडे ब्लिट्झ मानांकनात ५८ गुणांची वाढ झाली. स्पर्धेपूर्वी १,६१५ मानांकन असलेल्या अन्वीने आपल्या मानांकनापेक्षा सरस कामगिरी करत विजेतेपद मिळवले.

स्टॅंडर्ड प्रकारात िलेट्झ मधील सुवर्णयशानंतर अन्वीने स्टॅंडर्ड प्रकारातही आपली गुणवत्ता सिद्ध केली. नऊ फेऱ्यांमध्ये साडेसहा गुण मिळवत तिने दुसरे स्थान मिळवले. कझाकस्तानच्या अमालिया येद्रेसहेवाने आठ गुणांसह सुवर्णपदक, तर रशियाच्या मिया कुदयाशोवाने सहा गुणांसह कांस्यपदक पटकावले.

स्टॅंडर्ड प्रकारात डावाची दीर्घकालीन आखणी, प्याद्यांची रचना, बचावात्मक कौशल्य आणि प्रत्येक चालीचा सखोल विचार महत्त्वाचा असतो. या प्रकारात रौप्यपदक मिळवत अन्वीने संयमी आणि नियोजनबद्ध खेळाचे दर्शन घडवले. वेगवान ब्लिट्झमध्ये सुवर्ण आणि स्टॅंडर्डमध्ये रौप्य अशी दोन पदके मिळवणे तिच्या अष्टपैलुत्व अधोरेखित करणारे ठरले.

प्रशिक्षकांकडून कौतुक

अन्वीचे प्रशिक्षक आंतरराष्ट्रीय मास्टर निखिल दीक्षित म्हणाले, रशियासारख्या बुद्धिबळाची समृद्ध परंपरा असलेल्या देशात आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेत सुवर्ण आणि रौप्य अशी दोन पदके मिळवणे ही अन्वीसाठी महत्त्वाची कामगिरी आहे. ब्लिट्झमध्ये नऊपैकी आठ गुण मिळवताना तिने दाखवलेली एकाग्रता, वेगवान निर्णयक्षमता आणि पराभवानंतर पुनरागमन करण्याची वृत्ती कौतुकास्पद आहे. दोन्ही प्रकारात पदके मिळवणे तिच्या अष्टपैलू कौशल्याचे द्योतक आहे. सातत्यपूर्ण मेहनतीच्या जोरावर भविष्यात आणखी मोठ्या स्पर्धांमध्ये चांगली कामगिरी करण्याची क्षमता तिच्यात आहे.

आंतरराष्ट्रीय स्तरावर यापूर्वीही ठसा अन्वीने यापूर्वीही राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय स्पर्धांमध्ये पदकांची कमाई

केली आहे. वयाच्या आठ वर्षे अकरा महिन्यांत तिने वुमन कॅन्डिडेट मास्टर हा फिडेचा किताब मिळवला. मे २०२६ मध्ये प्रकाशित फिडे मानांकन यादीत ती नऊ वर्षांखालील मुलींच्या गटात जगातील सर्वोच्च मानांकनाची खेळाडू ठरली होती.

२०२५ मध्ये ग्रीसमध्ये झालेल्या जागतिक कॅंडेट आणि युवा जलदगती व ब्लिट्झ स्पर्धेत तिने आठ वर्षांखालील मुलींच्या जलदगती प्रकारात उपविजेतेपद मिळवले. ताजि किस्तानमधील दुशान्बे येथे झालेल्या पश्चिम आशिया युवा स्पर्धेत तैय्यिकिक आणि सांघिक प्रकारांत मिळून सहा पदके जिंकली. राष्ट्रकुल स्पर्धेतील रौप्यपदक आणि २०२४ मधील आशियाई शालेय स्पर्धेतील सांघिक जलदगती व ब्लिट्झ प्रकारांतील रौप्यपदकांचाही तिच्या यशान्त समावेश

आहे. स्पेनमधील एक्स ओपन स्पर्धेत तिने ब गटात महिला विभागाचे विजेतेपद मिळवले होते.

तुला येथे झालेल्या स्पर्धेत बारा देशांतील ३१८ खेळाडूंनी सहभाग घेतला. सात, नऊ, अकरा, तेरा, पंधरा आणि सतरा वर्षांखालील वयोगटांमध्ये स्टॅंडर्ड, रॅपिड आणि ब्लिट्झ प्रकारांत सामने झाले. या आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेत दोन पदके जिंकणे अन्वीच्या कारकिर्दीतील महत्त्वाचा टप्पा ठरला आहे.

प्रायोजकांचे पाठबळ
मोलाचे अन्वीच्या बुद्धिबळ प्रवासात मोरडे स्पोर्ट्स फाउंडेशन आणि लक्ष्य स्पोर्ट्स या संस्थांचे सहकार्य महत्त्वाचे ठरत आहे. आंतरराष्ट्रीय स्पर्धांमध्ये सहभागी होण्यासाठी सराव, दर्जेदार प्रशिक्षण आणि स्पर्धात्मक अनुभव आवश्यक असतो. अशा वेळी मिळणारे संस्थात्मक पाठबळ युवा खेळाडूंच्या प्रगतीसाठी उपयुक्त ठरते.

न्वीचे वडील दिपक हिने म्हणाले, रशियातील स्पर्धेत अन्वीने भारतासाठी सुवर्ण आणि रौप्य अशी दोन पदके जिंकली, याचा आम्हाला मनापासून आनंद आणि अभिमान आहे. तिच्या मेहनतीला योग्य दिशा देण्यासाठी कुटुंब म्हणून आम्ही प्रयत्नशील आहोत. मात्र, आंतरराष्ट्रीय स्तरावर सातत्याने खेळण्यासाठी प्रोत्साहन आणि संस्थात्मक सहकार्यही तितकेच महत्त्वाचे आहे.

मोरडे स्पोर्ट्स फाउंडेशन आणि लक्ष्य स्पोर्ट्स यांनी अन्वीच्या प्रवासाला दिलेल्या सहकार्याबद्दल आम्ही आभारी आहोत. त्यांनी दाखवलेला विश्वास

आमच्यासाठी मोलाचा आहे. भविष्यात अन्वीने आणखी मोठी आंतरराष्ट्रीय विजेतेपदे मिळवून भारताचा गौरव करावा, हेच आमचे स्वप्न आहे. तिच्या प्रवासात साथ देणाऱ्या प्रशिक्षकांचे, शालेचे आणि हितचिंतकांचेही आम्ही ऋणी आहोत.

भारतासाठी खेळण्याचा अभिमान
आपल्या यशाबद्दल अन्वी म्हणाली, भारतासाठी खेळताना सुवर्ण आणि रौप्य अशी दोन पदके जिंकून मला खूप आनंद झाला. ब्लिट्झमधील सुवर्णपदक माझ्यासाठी विशेष आहे. अनेक चांगल्या खेळाडूंविरुद्ध खेळण्याची संधी मिळाली आणि प्रत्येक डावातून काहीतरी नवीन शिकायला मिळाले. माझ्या आई-बाबांचे आणि प्रशिक्षकांचे मला नेहमी सहकार्य मिळते. मला आणखी चांगला खेळ करायचा आहे, मानांकन वाढवायचे आहे आणि भविष्यात भारतासाठी जागतिक स्तरावर मोठी विजेतेपदे जिंकायची आहेत.

तुला येथील स्पर्धेत तिने दुहेरी यशाने अन्वीने भारतीय युवा बुद्धिबळातील आपली गुणवत्ता पुन्हा सिद्ध केली आहे. फिलेट्झ मधील सुवर्णपदकाने तिची चमकता आणि दबावाखाली निर्णय घेण्याची क्षमता अधोरेखित केली, तर स्टॅंडर्डमधील रौप्यपदकाने तिच्या संयमी आणि नियोजनबद्ध खेळावर शिक्कामोर्तब केले. प्रशिक्षक, कुटुंब, शाळा आणि प्रायोजकांच्या पाठबळासह आंतरराष्ट्रीय बुद्धिबळात नवी शिखरे गाठण्याच्या दिशेने अन्वीने आणखी एक महत्त्वाचे पाऊल टाकले आहे.

पीएम श्री माध्यमिक विद्यालय थेरगाव शाळेच्या विद्यार्थ्यांनी अनुभवले आधुनिक तंत्रज्ञानाचे विश्व!

डीआयसीए उपक्रमांतर्गत गझरूफ कॉलेज येथे शैक्षणिक क्षेत्रभेट.

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
थेरगाव, : प्रतिनिधी
केद्र सरकारच्या DICE (Developing Innovation Culture and Entrepreneurship) कार्यक्रमांतर्गत निवड झालेल्या पीएम श्री माध्यमिक विद्यालय, थेरगाव येथील एकूण ४० विद्यार्थी व शिक्षकांसाठी जेएसपीएम कॉलेज ऑफ इंजिनिअरिंग, ताथवडे, पुणे येथे शैक्षणिक क्षेत्रभेटीचे आयोजन करण्यात आले.

या क्षेत्रभेटीदरम्यान विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयातील इनक्युबेशन सेंटर, रोबोटिक्स लॅब, मॅक लॅब, आयडिएशन लॅब तसेच तचउ/उछ मशीन सेंटरला भेट देऊन आधुनिक तंत्रज्ञान, अभियांत्रिकी आणि नवकल्पना विषयी प्रत्यक्ष माहिती व अनुभव घेतला. विविध प्रयोगशाळांमधील उपकरणे आणि तांत्रिक प्रक्रियांची माहिती घेतल्यामुळे विद्यार्थ्यांना नावीन्यपूर्ण संकल्पना प्रत्यक्षात कशा साकार करता येतात, याची जाणीव झाली.

यानंतर JSPM कॉलेज चे प्रा. डॉ. सचिन आर्गडे यांनी विद्यार्थ्यांना Idea Creation या विषयावर मार्गदर्शन केले. नवीन कल्पना कशा सुचवाव्यात, त्यांना नावीन्यपूर्ण स्वरूप कसे द्यावे आणि त्यांचे प्रत्यक्ष

उपयोगात रूपांतर कसे करावे, याविषयी त्यांनी विद्यार्थ्यांना सविस्तर माहिती दिली. कार्यक्रमाच्या समारोपप्रसंगी जेएसपीएम कॉलेज ऑफ इंजिनिअरिंग, ताथवडेचे संचालक डॉ. अविनाश बदाई यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करून नवकल्पना, संशोधन, उद्योजकता आणि तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात पुढे जाण्यासाठी प्रोत्साहित केले. या क्षेत्रभेटीमुळे विद्यार्थ्यांना आधुनिक तंत्रज्ञानाची ओळख होऊन त्यांच्यात वैज्ञानिक दृष्टिकोन, सर्जनशीलता, नवोपक्रमाची वृत्ती आणि उद्योजकीय विचार

विकसित होण्यास मदत झाली. विद्यार्थ्यांसाठी ही क्षेत्रभेट ज्ञानवर्धक, प्रेरणादायी आणि अनुभवसमृद्ध ठरली. सदरील क्षेत्रभेट विद्यालयाचे मुख्याध्यापक तथा प्रभारी उपशिक्षणाधिकारी श्री बाबासाहेब राठोड व या प्रकल्पाच्या समन्वयक श्रीम दीपाली मगदूम यांच्या विशेष प्रयत्नातून तसेच विद्यालयाचे पर्यवेक्षक श्री नामदेव कोकणे, श्रीम हर्षदा राजत, सहकारी शिक्षक श्री बालाजी जगताप त्यांच्यात वैज्ञानिक दृष्टिकोन, सर्जनशीलता, नवोपक्रमाची वृत्ती आणि उद्योजकीय विचार

सायांश वृत्त

पाटीतील नागनाथ मंदिरात
मारहाण; बीड जिल्हा रुग्णालयात
उपचार, पोलिसांत गुन्हा दाखल
नसल्याची माहिती

■ बीड: प्रतिनिधी
मराठा आरक्षण
आंदोलनातील मनोज जरांगे
पाटील यांचे जुने सहकारी अमोल
खुणे यांच्यावर बीड तालुक्यातील
पाली येथील नागनाथ मंदिर
परिसरात हल्ला झाल्याची घटना
रविवारी घडली. तुळजापूरहून
भवानी ज्योत घेऊन जालन्याकडे
जात असताना ही घटना घडली.
या हल्ल्यात खुणे जखमी झाले
असून, त्यांच्यावर बीड जिल्हा
रुग्णालयात उपचार सुरू आहेत.
मिळालेल्या माहितीनुसार,
खुणे मंदिरात दर्शनासाठी गेले
असताना काही व्यक्तींनी गेट बंद
करून त्यांना मारहाण केली. या
वेळी गोंधळ आणि आरडाओरड
झाल्याने परिसरातील नागरिक
जमा झाले. त्यानंतर हल्लेखोर
पसार झाल्याचे सांगण्यात येते.
जखमी खुणे यांना वाहनातून
रुग्णालयात दाखल करण्यात
आले.
खुणे हे पूर्वी जरांगे पाटील
यांच्याशी संबंधित होते. मात्र,
गेल्या काही महिन्यांपासून
त्यांनी जरांगे यांच्या विरोधात
सोशल मीडियाच्या माध्यमातून
भूमिका घेत विविध आरोप
केले होते. त्यामुळे त्यांच्याबाबत
समाजातील काही घटकांमध्ये
नाराजी असल्याचे वृत्तात नमूद
आहे.
या हल्ल्यामागे जरांगे पाटील
यांच्या समर्थकांचा हात असल्याचा
आरोप अमोल खुणे यांनी केला
आहे. तसेच, यापुढे जरांगे
यांच्याशी आपली गाठ असल्याचा
इशाराही त्यांनी दिला.
या प्रकरणात आरोप सिद्ध
झालेले नसून, हल्ल्यामागील
नेमके कारण तपासातूनच स्पष्ट
होईल. वृत्तानुसार, उधिशारपट
बीड ग्रामीण पोलीस ठाण्यात
गुन्हा दाखल झालेला नव्हता.
धार्मिक यात्रेच्या निमित्ताने प्रवास
करणाऱ्या व्यक्तीवर झालेल्या
हल्ल्याची निष्पक्ष चौकशी करून
दोषींवर कारवाई होणे आवश्यक
आहे.

लातूरच्या शासकीय रुग्णालयात सुरक्षारक्षकाच्या वर्तनावर प्रश्नचिन्ह! तंबाखूजन्म पदार्थ सेवन केल्याचा आरोप; खुर्ची आणि स्टीलच्या ग्रीलवर बसल्याचे दृश्य चर्चेत

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लातूर । प्रतिनिधी
लातूर येथील
विलासराव देशमुख
शासकीय वैद्यकीय
महाविद्यालय व
रुग्णालयातील एका
सुरक्षारक्षकाने तंबाखू
सेवन करत असताना
वर्तनावरून प्रश्न उपस्थित
होत आहेत. संबंधित
सुरक्षारक्षक खुर्चीवर तसेच
स्टीलच्या ग्रीलवर बसल्याचे
दृश्य समोर आले असून,
त्याने तंबाखूजन्म पदार्थाचे
सेवन केल्याचा आरोपही

करण्यात येत आहे. या
प्रकाराची रुग्णालय
प्रशासनाने दखल घेऊन
वस्तुस्थिती स्पष्ट करावी,
अशी अपेक्षा व्यक्त होत
आहे.
समोर आलेल्या
छायाचित्रांमध्ये आणि
दृश्यांमध्ये गणवेशधारी
सुरक्षारक्षक खुर्चीवर
आणि स्टीलच्या ग्रीलवर
बसलेला दिसत आहे.
मात्र, या प्रकारचे नेमके
स्वरूप काय, तसेच
तंबाखू सेवनाच्या आरोपात

तथ्य आहे का, याबाबत
रुग्णालय प्रशासनाची
अधिकृत भूमिका अद्याप
स्पष्ट झालेली नाही.
शासकीय रुग्णालयात
दररोज मोठ्या संख्येने
रुग्ण आणि त्यांचे
नातेवाईक उपचारांसाठी
येतात. आजारपणामुळे
अनेक जण आधीच
मानसिक तणावाखाली
असतात. अशा परिस्थितीत
रुग्णालयातील सुरक्षा
कर्मचाऱ्यांनी शिरांत
आणि

जबाबदारीचे भान राखणे
आवश्यक आहे. रुग्णालय
परिसरात तंबाखूजन्म
पदार्थाचे सेवन होत
असल्यास तो गंभीरपणे
तपासण्याचा विषय ठरतो.
चौकशी करणार का?
सार्वजनिक ठिकाणी
तंबाखू सेवनासंदर्भातील
नियमांचे पालन होणे
आवश्यक आहे. त्यामुळे
संबंधित सुरक्षारक्षकाच्या
वर्तनाची चौकशी करून
नियमांचे उल्लंघन झाले आहे
का, हे स्पष्ट करणे महत्वाचे

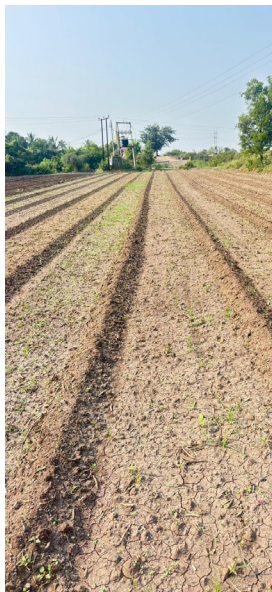

ऑक्टोबर हिटचा पिकांना फटका; धना, मेथी, शेपूच्या उगवणीत घट

वाढत्या तापमानामुळे पाण्याची मागणी वाढली; लोणी-धामणी परिसरातील शेतकरी चिंतेत

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी प्रतिनिधी
ऑक्टोबर महिन्यात
वाढलेल्या तापमानाचा
फटका शेती पिकांना बसू
लागला आहे. जमिनीतील
ओलावा झपाट्याने कमी
होत असल्याने पेरणी
केलेल्या धना, मेथी, शेपू
आणि कांदा या पिकांच्या
उगवणीवर परिणाम होत
आहे. त्यामुळे बियाणे,
मशागत आणि पेरणीसाठी
केलेला खर्च वाया जाण्याची
भीती शेतकऱ्यांना सतावत
आहे.

जमिनीतील ओलावा
कमी होत असल्याने
बियाण्यांची अपेक्षित
उगवण होत नसल्याचे
शेतकऱ्यांचे म्हणणे
आहे. परिणामी, पिकांची
वाढ खुंटल्याबरोबरच
दुबार पेरणीचे संकटही
निर्माण होऊ शकते.
यामुळे उत्पादन खर्च
वाढण्याची आणि आर्थिक
नुकसान होण्याची शक्यता
आहे.

वाळूज नगर येथील
प्रगतशील शेतकरी तथा
सरपंच महेंद्र वाळूज आणि
कृषी पदवीधर जयेश
वाळूज यांनी ही परिस्थिती
निदर्शनास आणून दिली.
आधीच पाण्याची टंचाई
जाणवत असताना वाढत्या
तापमानामुळे शेतीचे
नियोजन करणे कठीण
झाले आहे. त्यामुळे
शेतकरी चिंतेत असल्याचे
त्यांनी सांगितले.

लवकर लागवड केलेल्या
शेतकऱ्यांच्या फळांवरची
काढणी सुरू झाली आहे.
सध्या फळांवरला दहा
किलोसाठी १०० ते १२०
रुपये बाजारभाव मिळत
असल्याने शेतकऱ्यांना
अपेक्षित उत्पन्न मिळत
नसल्याचे चित्र आहे. काही

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी : प्रतिनिधी
आंबेगाव तालुक्याच्या
पूर्व भागातील बागायती
पट्ट्यात फळांवरच्या
काढणीला वेग आला आहे.
लाखणगाव, देवगाव,
काढापूर बुद्रुक, पोदेवाडी,
जारकरवाडी, बढेकरमळा,
वाळूजनगर, मंगडेवाडी
आणि निरगुडसर परिसरात
शेतकऱ्यांनी मोठ्या
प्रमाणावर फळांवरची
लागवड केली आहे. सध्या
पीक जोमात असले, तरी
बाजारात मिळणाऱ्या कमी
दरामुळे शेतकऱ्यांमध्ये
नाराजी आहे.

दिवसांपूर्वी फळांवरला
चांगला दर मिळत
होता; मात्र बाजारात
आवक वाढल्यानंतर
व्यापाऱ्यांकडून दर कमी
केले जात असल्याचा
आरोप शेतकऱ्यांनी केला
आहे.
फळांवरच्या
लागवडीपासून
काढणीपर्यंत शेतकऱ्यांना
बियाणे, खते, औषधे,
पाणी, मजुरी आणि इतर

बाबींवर मोठा खर्च करावा
लागतो. लागवडीनंतर
साधारण दीड महिन्यात
पीक काढणीसाठी तयार
होते. त्यानंतर आठ ते नऊ
वेळा तोडे घेता येतात.
मात्र, उत्पादन खर्चाच्या
तुलनेत बाजारभाव कमी
मिळाल्यास मेहनत करूनही
आर्थिक नुकसान सहन
करण्याची वेळ शेतकऱ्यांवर
येते.
जारकरवाडी येथील

शेतकरी सचिन दोबळे यांनी
सांगितले की, फळांवरचे पीक
घेण्यासाठी लागवडीपासून
काढणीपर्यंत मोठा खर्च
करावा लागतो. बाजारभाव
चांगला मिळेल, या अपेक्षेने
शेतकरी पीक घेतात; परंतु
आवक वाढल्यानंतर दर
घसल्याने आर्थिक गणित
बिघडते. त्यामुळे फळांवर
उत्पादक शेतकऱ्यांना
योग्य बाजारभाव मिळणे
आवश्यक आहे.

ज्येष्ठ नागरिकाला सहा लाखांचा ऑनलाइन गंडा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

देहूरोड । प्रतिनिधी
देहूरोड परिसरात एका ७२
वर्षीय ज्येष्ठ नागरिकाची ६ लाख
१० हजार २०९ रुपयांची ऑनलाइन
फसवणूक झाल्याची घटना
उघडकीस आली आहे. दत्तात्रय
सखामराव इंगळे यांच्या केंवरा
बँकेतील बचत खात्यातून अज्ञात
व्यक्तीने त्यांच्या समतीशिवाय
परस्पर पैसे वळविल्याचे तक्रारीत
नमूद आहे.
२६ सप्टेंबर २०२६ रोजी
सकाळी ११ ते ११.१५ या वेळेत
हा प्रकार घडला. अज्ञात व्यक्तीने
इंगळे यांच्या मोबाइलवर ओटीपी
पाठवून त्याचा गैरवापर केल्याचे
प्राथमिक तक्रारीत म्हटले आहे.

त्यानंतर त्यांच्या बँक खात्यातील
रक्कम अन्य खात्यांमध्ये हस्तांतरित
करण्यात आली.
या प्रकरणी १० ऑक्टोबर
रोजी देहूरोड पोलीस ठाण्यात गुन्हा
क्रमांक ३७२/२०२६ नोंदविण्यात
आला. भारतीय न्याय संहिता
कलम ३१८(४) आणि माहिती
तंत्रज्ञान कायद्यातील संबंधित
तरतूदीनुसार तपास सुरू आहे.
पोलीस उपनिरीक्षक येवले तपास
करीत आहेत.

इन्स्टाग्रामवरील भेटवस्तूच्या
जाहिरातीद्वारे फसवणूक

हिंजवडी । प्रतिनिधी
इन्स्टाग्रामवरील वाढदिवसाच्या
भेटवस्तूच्या जाहिरातीवर विश्वास

ठेवणे एका २५ वर्षीय तरुणीला
महागात पडले. भेटवस्तूचे
बॉक्स आणि कपडे विकण्याच्या
नावाखाली तिची ६७ हजार ३०५
रुपयांची फसवणूक झाल्याची
घटना उघडकीस आली आहे.
"ta'ue'sgift-store" या
इन्स्टाग्राम पानावरील जाहिरात
पाहून तरुणीने विक्रेत्याशी
व्हॉट्सअॅपवर संपर्क साधला.
त्यानंतर पैशांच्या व्यवहारादरम्यान
आरोपीने तिच्या खात्यात चुकून ६७
हजार ३०५ रुपये जमा झाल्याचा
बनाव केला. त्यावर वस्तूंच्या
व्यवहाराशी संबंधित करापोटी ३२
हजार ५० रुपये परत करण्यास
सांगितल्याचे तक्रारीत नमूद आहे.
या कथित व्यवहारावर विश्वास

ठेवल्यामुळे तरुणीची आर्थिक
फसवणूक झाली.
या प्रकरणी १० ऑक्टोबर रोजी
हिंजवडी पोलीस ठाण्यात गुन्हा
क्रमांक ८७२/२०२६ नोंदविण्यात
आला. भारतीय न्याय संहिता
आणि माहिती तंत्रज्ञान कायद्यातील
संबंधित कलमांनुसार अज्ञात
आरोपीचा शोध सुरू आहे. पोलीस
उपनिरीक्षक पाटील तपास करीत
आहेत.

'प्रॉफिट पॉइंट्स' योजनेत
गुंतवणूक करून ज्येष्ठ
नागरिकांची फसवणूक
दापोडी । प्रतिनिधी
व्यवसायातील गुंतवणुकीवर
पत्तावा मिळवून देण्याचे आमिष
दाखवून एका ६१ वर्षीय व्यक्तीची

११ लाख रुपयांची फसवणूक
केल्याचा प्रकार दापोडीत उघडकीस
आला आहे. राजेंद्र आनंदराव
पाटील यांनी दिलेल्या तक्रारीनुसार,
नारायण अर्जुन नगरगोजे याने
त्यांना 'प्रॉफिट पॉइंट्स' नावाच्या
व्यवसाय योजनेत पैसे गुंतविण्यास
प्रवृत्त केले.

एप्रिल ते १० जून २०२६ या
कालावधीत हा व्यवहार झाल्याचे
तक्रारीत नमूद आहे. आरोपीने
परताव्याचे आश्वासन दिल्याने
पाटील यांनी ११ लाख रुपये
गुंतविले. मात्र, गुंतविलेली रक्कम
परत मागितल्यानंतर आरोपीने पैसे
देण्यास टाळाटाळ केल्याचा आरोप
आहे. त्यामुळे आपली आर्थिक
फसवणूक झाल्याचे पाटील यांनी

पोलिसांना सांगितले.
या प्रकरणी १० ऑक्टोबर रोजी
दापोडी पोलीस ठाण्यात गुन्हा
क्रमांक १७१/२०२६ नोंदविण्यात
आला. भारतीय न्याय संहितेतील
संबंधित कलमांनुसार तपास सुरू
आहे. पोलीस उपनिरीक्षक कांबळे
तपास करीत आहेत.
स्पा सेंटर सुरू ठेवण्यासाठी
५० हजारांची खंडणी मागितल्याचा
आरोप

काळेवाडी । प्रतिनिधी
स्पा सेंटरचा व्यवसाय सुरू
ठेवायचा असेल तर ५० हजार रुपये
घावे लागतील, अन्यथा वृत्तपत्रात
खोटी बातमी प्रसिद्ध करून
व्यवसाय बंद पाडू आणि विरोध
केल्यास जीवे मारू, अशी धमकी

दिल्याचा प्रकार काळेवाडी येथे
उघडकीस आला आहे.
साजिद मन्सूर पेंढारी
यांनी दिलेल्या तक्रारीनुसार,
अक्षय अरुण वाघमारे आणि
भाऊ पाटील यांनी त्यांच्या 'अर्थ
स्पा सेंटर'समोर पोलिसांना ११२
क्रमांकावर संपर्क साधला. त्यानंतर
व्यवसाय सुरू ठेवण्यासाठी पैशांची
मागणी करून धमकावल्याचा
आरोप आहे. तक्रारीनुसार,
आरोपींकडून १० हजार रुपये
स्वीकारले जात असताना
पोलिसांनी पंचांसमक्ष कारवाई
केली. होडा सिटी मोटारीत हा
व्यवहार सुरू असताना आरोपीला
पकडल्याचे पोलिसांच्या नोंदीत
नमूद आहे.

निवडणूक शपथपत्रातून संपत्तीचा तपशील उघड; सोने, चांदी, हिरे आणि स्थावर मालमत्तेची नोंद

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

छत्रपती संभाजीनगर : प्रतिनिधी
विधान परिषदेच्या
छत्रपती संभाजीनगर पदवीधर
मतदारसंघातील राष्ट्रवादी
काँग्रेसच्या अजित पवार गटाचे
उमेदवार सतीश चव्हाण यांच्या
संपत्तीचा तपशील निवडणूक
शपथपत्रातून समोर आला आहे.
चव्हाण आणि त्यांच्या पत्नी आशा
चव्हाण यांची एकत्रित मालमत्ता
३७.७९ कोटी रुपयांची असल्याचे
शपथपत्रातील आकडेवारीत नमूद
आहे.

सतीश चव्हाण यांच्याकडे ८.०५
कोटी रुपयांची जंगम आणि २१.६८
कोटी रुपयांची स्थावर मालमत्ता
आहे. त्यांची एकूण मालमत्ता २९.७३
कोटी रुपये आहे. पत्नी आशा
चव्हाण यांच्या नावावर ४.७४ कोटींची
जंगम आणि ३.२० कोटींची स्थावर
मालमत्ता असून, एकूण मालमत्ता
सुमारे ८.०५ कोटी रुपये असल्याचे

नमूद करण्यात आले आहे.
सोने-चांदीच्या मालमत्तेची
नोंदही लक्षवेधी आहे. सतीश
चव्हाण यांच्याकडे १.०७५ ग्रॅम, तर
आशा चव्हाण यांच्याकडे १.६०६ ग्रॅम
सोने आहे. एकूण २ किलो ६८१ ग्रॅम
सोन्याचे मूल्य ३.६६ कोटी रुपये
नमूद आहे. त्यांच्याकडे १० किलो
चांदीचे मूल्य २४.४० लाख रुपये, तर
हिऱ्यांचे मूल्य ३ लाख रुपये आहे.

२०२२ मध्ये खरेदी केलेल्या महिंद्रा
स्कोर्पिओ एनची किंमत २९.०९.५४०
रुपये नोंदवण्यात आली आहे.
दोघांच्या नावावर मिळून ६.१९
कोटी रुपयांचे कर्ज आहे. त्यापैकी
सतीश चव्हाण यांचे ५.५४ कोटी, तर
आशा चव्हाण यांचे ६४.२६ लाख
रुपये कर्ज आहे. स्थावर मालमत्तेच्या
आठ नोंदी शपथपत्रात आहेत.
या मतदारसंघातील एकूण

४१ उमेदवार निवडणूक रिंगणात
असल्याचे वृत्तात म्हटले आहे.
उमेदवारांची संपत्ती ही सार्वजनिक
माहितीतून मतदारांना आर्थिक
पार्श्वभूमी समजून घेण्याची संधी
देते. मात्र, मालमत्तेची मोठी
रक्कम असणे म्हणजे गैरव्यवहार
झाल्याचा पुरावा नव्हे; मतदारांनी
शपथपत्रातील संपूर्ण माहितीच्या
आधारे निर्णय घेणे महत्त्वाचे आहे.

नेकनूरजवळ टिप्पर-पिकअपची जोरदार धडक; कुरेशी कुटुंबावर दुःखाचा डोंगर

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

बीड जिल्ह्यातील
नेकनूरजवळ अंबळाचे
बड येथे रविवारी दुपारी
टिप्पर आणि पिकअप
वाहनाचा भीषण अपघात
झाला. या दुर्घटनेत
अंबाजोगाई येथील
व्यापारी शौकत कुरेशी
यांची दोन मुले जागीच
ठार झाली, तर अन्य
तिघे गंभीर जखमी
झाले. अपघातामुळे
परिसरात हळहळ व्यक्त
होत आहे.
मृतांची नावे हनीफ
शौकत कुरेशी (वय
२२) आणि आर. एफ.
शौकत कुरेशी (वय २०)
अशी आहेत. दोघेही
आपल्या कामगारांसह
प्रवास करत होते.
शौकत कुरेशी हे बीड
जिल्ह्यातील विविध

आठवडी बाजारांमध्ये
भाकड जनावरांच्या
खरेदी-विक्रीचा व्यवसाय
करतात. रविवारी नेकनूर
येथे आणि बाजार
असल्याने संबंधित
वाहनातून प्रवास सुरू
होता. मिळालेल्या
माहितीनुसार, मांजरसुंबा
येथून नेकनूरमार्गे
केजकडे जाणाऱ्या
पिकअप वाहनाला
टिप्परने जोरदार धडक
दिली. या अपघातात
दोन तरुणांचा मृत्यू
झाला. वाहनातील
एका बैलाचा आणि
दोन गायींचाही मृत्यू
झाल्याची माहिती समोर
आली आहे.
या दुर्घटनेत पप्पू
यादव, अमोल खंदारे
आणि अन्य एक व्यक्ती
जखमी झाली. जखमींची
प्रकृती गंभीर असल्याचे

वृत्तात नमूद करण्यात
आले आहे.
अपघाताची माहिती
मिळताच नेकनूर, केज
आणि नांदूर फाटा
येथील पोलिसांनी
घटनास्थळी धाव घेतली.
पंचनामा करून पुढील
कार्यवाही करण्यात
आली. अपघात नेमका
कशांमुळे झाला,
वाहनांचा वेग किती होता
आणि निष्काळजीपणा
झाला होता का, याची
चौकशी महत्त्वाची
ठरणार आहे. दोन तरुण
मुलांचा मृत्यू झाल्याने
कुरेशी कुटुंबावर दुः
खाचा डोंगर कोसळला
आहे. रस्ते सुरक्षा
आणि वाहनचालकांची
जबाबदारी यांचा प्रश्न
पुन्हा ऐरणीवर आला
आहे.

सारंश वृत्त

ज्येष्ठ अभिनेते
नाना पाटेकर यांचे
हृदयविकाराच्या
झटक्याने निधन;
शवविच्छेदन
अहवालातून मृत्यूचे
कारण स्पष्ट

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पणजी : वृत्तसंस्था ज्येष्ठ अभिनेते नाना पाटेकर यांच्या निधनामागील नेमके कारण अखेर स्पष्ट झाले आहे. वयाच्या ७९व्या वर्षी त्यांनी अखेरचा श्वास घेतला असून, हृदयाच्या मुख्य रक्तवाहिनीत रक्ताची गुठळी अडकल्याने आलेल्या तीव्र हृदयविकाराच्या झटक्यामुळे त्यांचा मृत्यू झाल्याचे शवविच्छेदन अहवालातून स्पष्ट झाल्याची माहिती गोवा मेडिकल कॉलेज आणि रुग्णालयातील वरिष्ठ डॉक्टरांनी रविवारी, ११ ऑक्टोबर २०२६ रोजी दिली. नाना पाटेकर यांना ८ ऑक्टोबर रोजी पहिल्या सुमारास पणजीजवळील दोनापावला येथील त्यांच्या निवासस्थानातून खासगी रुग्णालयात नेण्यात आले होते. मात्र, त्यांच्या प्रकृतीबाबत आणि मृत्यूच्या नेमक्या कारणाबाबत अधिकृत वैद्यकीय निष्कर्षाची प्रतीक्षा होती. आता शवविच्छेदन अहवालामुळे या प्रश्नावर स्पष्टता आली आहे. डॉक्टरांनी दिलेल्या माहितीनुसार, हृदयाच्या मोठ्या भागाला रक्तपुरवठा करणाऱ्या डाव्या मुख्य कोरोनरी धमनीमध्ये रक्ताची गुठळी अडकल्यामुळे हृदयविकाराचा झटका आला. ही धमनी हृदयाच्या रानांनुसार रक्तपुरवठा करण्याच्या दृष्टीने अत्यंत महत्त्वाची असते. तिच्यात अडथळा निर्माण झाल्यास हृदयाच्या कार्यावर गंभीर परिणाम होऊ शकतो. नाना पाटेकर यांनी आपल्या अभिनयातून मराठी आणि हिंदी चित्रपटसृष्टीत स्वतंत्र ओळख निर्माण केली होती. त्यांच्या निधनाच्या वृत्ताने चित्रपटप्रेमींमध्ये हळूहळू व्यक्त होत आहे. शवविच्छेदन अहवालाने मृत्यूचे वैद्यकीय कारण स्पष्ट केले असले, तरी त्यांच्या निधनाने भारतीय चित्रपटसृष्टीतील एका ज्येष्ठ अभिनेत्याची कारकीर्द संपुष्टात आली आहे.

प्रतिबंधित उत्पादनांच्या प्रचारावर कारवाईचे संकेत; तुकाराम मुंडे यांचा स्पष्ट इशारा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : प्रतिनिधी लोकप्रियतेच्या जोरावर जाहिराती करणाऱ्या सेलिब्रिटींनाही कायद्याचे पालन करावेच लागेल, असा स्पष्ट संदेश अन्न व औषध प्रशासनाचे आयुक्त तुकाराम मुंडे यांनी दिला आहे. प्रतिबंधित उत्पादनांच्या कथित दिशाभूल करणाऱ्या जाहिरातींच्या प्रचारप्रकरणी नोटिसा बजावण्यात आलेल्या

अभिनेत्यांकडून प्रशासनाला प्रतिसाद मिळाला असून, पुढील कारवाईपूर्वी त्यांना आणखी एक सुनावणीची संधी दिली जाणार आहे. अभिनेते शाहरुख खान, अजय देवगण आणि टायगर श्रॉफ यांच्याकडून प्रतिबंधित उत्पादनांच्या जाहिरातींमधील सहभागाबाबत स्पष्टीकरण मागवण्यात आले होते. या प्रकरणात एफडीने कायदेशीर

अधिकारांच्या कक्षेत राहून कारवाई केल्याचे मुंडे यांनी स्पष्ट केले. जाहिरातींमध्ये एखाद्या उत्पादनाची शिफारस करणाऱ्या व्यक्तींनी त्याची कायदेशीर स्थिती तपासणे आवश्यक आहे. उत्पादनाचा प्रचार करताना केलेली विधाने, कृती आणि जाहिरातींचा आशय नियमांशी सुसंगत असला पाहिजे, असेही त्यांनी सांगितले.

महत्त्वाचे म्हणजे जाहिरातविषयक नियम केवळ तंबाखूशी संबंधित किंवा प्रतिबंधित उत्पादनांपुरते मर्यादित नाहीत. सर्व खाद्यपदार्थांच्या जाहिरातींनाही लागू असलेल्या नियमांचे पालन करणे बंधनकारक आहे. सेलिब्रिटींच्या जाहिरातींचा प्रभाव लाखो ग्राहकांवर पडतो. त्यामुळे उत्पादनाची सत्यता, सुरक्षितता

आणि कायदेशीर मान्यता तपासण्याची जबाबदारी जाहिरात करणाऱ्यांवरही येते. प्रसिद्धी, पैसा किंवा सामाजिक प्रतिष्ठा यांमुळे नियमांपासून तुरुल्लू शकत नाही, असा इशारा मुंडे यांनी दिला. मात्र, संबंधित अभिनेत्यांवरील आरोप अद्याप सिद्ध झालेले नसून, सुनावणी आणि पुढील कायदेशीर प्रक्रियेनंतरच कारवाईचे स्वरूप स्पष्ट होईल.

आमचे मोबाईल घेतले, त्यात आमच्याविरोधात पुरावे टाकले गेल्याची आम्हाला भीती”, सीजेपीच्या नेत्यांचे गंभीर आरोप

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : प्रतिनिधी “कोणताही मेमो न देता आमचे मोबाईल काढून घेण्यात आले. नंतर आमच्याविरोधात वापरता येतील, अशा गोष्टी आमच्या मोबाईलमध्ये टाकल्या गेल्या असाव्यात, अशी आम्हाला भीती आहे. याच गोष्टी नंतर आमच्या विरोधात पुरावे याने केला. तर मुख्य निवडणूक आयुक्त ज्ञानेश कुमार यांचा राजीनामा होत नाही, तोपर्यंत हे आंदोलन सुरू राहणार असल्याचा इशारा अंजिक्य शिंदे

याने दिला. पत्रकार परिषदेत बोलताना सौरभ दास म्हणाला, “त्यांनी आम्हाला कोणतेही मेमो न देता आमचे मोबाईल जप्त केले. आम्हाला शंका आहे की, आमचे मोबाईल हॅक केले गेले किंवा क्लोन केले गेले असावे. जसे की गेल्या वर्षापासून होत आले आहे.” नंतर आमच्याविरोधात वापरले जातील असे पुरावे टाकले गेले असावेत “आम्हाला भीती आहे की, आमचे मोबाईल हॅक करून त्यामध्ये कागदपत्रे टाकले गेले किंवा इतर काही गोष्टी टाकल्या

गेल्या आहे असाव्यात, ज्या नंतर आमच्याविरोधात पुरावे म्हणून वापरल्या जाऊ शकतात. आम्ही स्पष्टपणे सांगतोय की आमचे मोबाईल त्यांच्या नियंत्रणात आहेत”, असे सौरभ दास म्हणाला. अभिजीत दीपके, सौरभ दास, आशुतोष रांका, रत्ना सिंग यांच्यासह सीजेपीच्या महत्त्वाच्या नेत्यांना अटक करण्यात आल्यानंतर अंजिक्य शिंदे याने आंदोलनाचे नेतृत्व केले. पत्रकार परिषदेत अंजिक्य शिंदे म्हणाला की, हे आंदोलन ज्ञानेश कुमार यांच्या राजीनामाशिवाय थांबणार नाही.

लोकशाहीच्या चौथ्या स्तंभाला पोलिसी दंडुका? दिल्लीतील निर्बंधांवर सर्वोच्च न्यायालयाचे सरकारला खडे बोल!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : प्रतिनिधी लोकशाहीत सरकारला प्रश्न विचारणाऱ्या पत्रकारांना आणि न्यायासाठी लढणाऱ्या वकिलांनाच जर आपले काम करण्यापासून रोखले जात असेल, तर लोकशाहीच्या स्वातंत्र्याचे रक्षण नेमके कोण करणार? राजधानी दिल्लीतील मुख्य निवडणूक आयुक्ताविरोधातील आंदोलनादरम्यान पोलिसांकडून वकील आणि पत्रकारांना कथितरीत्या अडवण्यात आल्याचा आरोपाने सर्वोच्च न्यायालयाने रविवारी, ११ ऑक्टोबर २०२६ रोजी स्पष्ट भूमिका मांडली. वकील, पत्रकार आणि इतर व्यावसायिकांना

त्यांची कर्तव्ये पार पाडण्यापासून रोखता कामा नये, असे न्यायालयाने ठगकावून सांगितले. आंदोलन नियंत्रणात ठेवण्याच्या नावाखाली व्यावसायिक कर्तव्यांमध्ये अडथळे आणले जात असतील, तर तो केवळ घेऊन न्यायालयाला आश्वासन दिले की, वकील, पत्रकार आणि इतर व्यावसायिकांना त्यांच्या कर्तव्यांच्या निर्वहनात अडथळा आणला जाणार नाही. न्यायालयाने हे आश्वासन आपल्या आदेशात नोंदवले. मात्र, या आश्वासनानामे उभा राहिलेला प्रश्न अधिक महत्त्वाचा आहे. वकिलांना आपल्या अशिलांना कायदेशीर मदत देण्यासाठी पोलिसांच्या परवानगीची

सरकारचे सॉलिसिटर जनरल तुषार मेहता यांना या व्यावसायिकांना जनेतेसमोर मांडताना अडथळ्यांचा सामना करावा लागला, अशी परिस्थिती निर्माण होत असेल, तर प्रशासनाच्या प्राधान्यक्रमांवर प्रश्न उपस्थित होणे स्वाभाविक आहे. कायदा आणि सुव्यवस्था राखण्याची जबाबदारी पोलिसांची आहे; परंतु त्या जबाबदारीच्या नावाखाली कायदेशीर मदत, वृत्तांकन आणि नागरिकांच्या हालचालींवर अनावश्यक बंधने घालण्याचा अधिकार अमर्याद नाही. सुनावणीदरम्यान ज्येष्ठ विधिज्ञ के. के. वेणुगोपाल, कपिल सिब्बल, गोपाल शंकरनारायणन, मेनका गुरुस्वामी आणि संजय

भीती वाटावी आणि पत्रकारांना घटनास्थळी जाऊन वस्तुस्थिती जनेतेसमोर मांडताना अडथळ्यांचा सामना करावा लागला, अशी परिस्थिती निर्माण होत असेल, तर प्रशासनाच्या प्राधान्यक्रमांवर प्रश्न उपस्थित होणे स्वाभाविक आहे. कायदा आणि सुव्यवस्था राखण्याची जबाबदारी पोलिसांची आहे; परंतु त्या जबाबदारीच्या नावाखाली कायदेशीर मदत, वृत्तांकन आणि नागरिकांच्या हालचालींवर अनावश्यक बंधने घालण्याचा अधिकार अमर्याद नाही. सुनावणीदरम्यान ज्येष्ठ विधिज्ञ के. के. वेणुगोपाल, कपिल सिब्बल, गोपाल शंकरनारायणन, मेनका गुरुस्वामी आणि संजय

हेगडे यांनी वकिलांच्या आणि पत्रकारांच्या कामात कथित अडथळे आणल्याचा मुद्दा ठामपणे मांडला. सर्वोच्च न्यायालयाच्या वकिलांच्या सघटनेचे अध्यक्ष देवत यादव यांनीही या प्रश्नाकडे न्यायालयाचे लक्ष करण्यात आलेल्या दाव्यानुसार, १० ऑक्टोबरच्या आंदोलनादरम्यान काही वकिलांना त्यांच्या अशिलांना मदत करण्यापासून रोखण्यात आले. एवढेच नव्हे, तर काही वकिलांना पोलीस ठाण्यात मारहाण झाल्याचाही आरोप करण्यात आला. हे आरोप गंभीर आहेत. त्यांची निष्पक्ष चौकशी करून वस्तुस्थिती स्पष्ट होणे

आवश्यक आहे. सर्वोच्च न्यायालयाने केवळ व्यावसायिकांच्या कर्तव्यांबाबतच नव्हे, तर राजधानीतील नागरिकांच्या मुक्त संचाराबाबतही महत्त्वाचे निर्दे श दिले. वाहतुकीच्या नियमांचे पालन करण्याच्या अटींवर संपूर्ण शहरात लोकांना मुक्तपणे फिरण्याची परवानगी दिली जावी, असे न्यायालयाने स्पष्ट केले. याचा अर्थ आंदोलनाच्या पार्श्वभूमीवर सुरक्षेची व्यवस्था करताना सामान्य नागरिकांचे दैनंदिन जीवन आणि कायदेशीर अधिकार यांचाही विचार करणे प्रशासनासाठी बंधनकारक आहे.

सत्ताधऱ्यांचा प्रवक्ता नसतो. सरकारच्या निर्णयांवर प्रश्न उपस्थित करणे, पोलिसांच्या कारवाईशी माहिती जनेतेपर्यंत पोहोचवणे आणि प्रशासनाच्या दाव्यांची पडताळणी करणे ही त्याची जबाबदारी आहे. त्यामुळे पत्रकारांना रोखणे म्हणजे केवळ एका व्यक्तीच्या कामात अडथळा आणणे नव्हे; जनेतेला वस्तुस्थिती जाणून घेण्याच्या अधिकारावरही त्याचा परिणाम होऊ शकतो. हाच लोकशाहीचा चौथा स्तंभ कमकुवत करण्याचा धोका आहे. आंदोलन कोणतेही असे, त्याचे वृत्तांकन करताना पत्रकारांना सुरक्षित वातावरण मिळणे आवश्यक आहे.

